

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/107/2014
Identifikačné číslo spisu:	7013201543
Dátum vydania rozhodnutia:	19.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7013201543.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD., v právnej veci navrhovateľa: B. C. L., bytom C. X, L., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, ul. 29. augusta 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. S. XXX XXXX X zo dňa 11.09.2013, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Sd/76/2013-33 zo dňa 08.04.2014, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Sd/76/2013-33 zo dňa 08.04.2014 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) preskúmané rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 11.09.2013, ktorým odporkyňa podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej iba „zákon o sociálnom zabezpečení“) a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov zamietla navrhovateľovi žiadosť zo dňa 02.07.2013 o priznaní starobného dôchodku od 05.04.1984 s odôvodnením, že podľa potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia z 15.07.2013 vyplýva, že navrhovateľovi bol priznaný starobný dôchodok podľa piatej časti zákona o sociálnom zabezpečení, ktorý sa podľa § 125 ods. 13 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov považuje za výsluhový dôchodok. Odporkyňa v rozhodnutí konštatovala, že starobný dôchodok je navrhovateľovi naďalej vyplácaný Vojenským úradom sociálneho zabezpečenia z osobitného systému sociálneho zabezpečenia, a za výsluhový dôchodok sa iba považuje, naďalej je však starobným dôchodkom priznaným podľa zákona o sociálnom zabezpečení. Vznik nároku na starobný dôchodok a jeho priznanie podľa piatej časti tohto zákona súčasne vylučuje možnosť vzniku nároku na starobný dôchodok podľa § 21 zákona o sociálnom zabezpečení.

V odôvodnení krajský súd uviedol, že navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok po dovŕšení 55. roku veku, teda v roku 1984 ešte pred účinnosťou zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení. Pri rozhodovaní o starobnom dôchodku Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia postupoval podľa citovaného ustanovenia § 164 zákona o sociálnom zabezpečení a teda starobný dôchodok určil podľa právneho predpisu, ktorý nadobudol právoplatnosť po 30.09.1988. Navrhovateľovi bol priznaný starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom zabezpečení a tento starobný dôchodok mu naďalej patrí, pretože za výsluhový dôchodok sa v zmysle ďalších zákonných úprav iba považuje. Navrhovateľovi nebol priznaný výsluhový dôchodok podľa § 38 a nasl. zákona č. 328/2002 Z. z., ani mu na takýto dôchodok nevznikol nárok. Pretože navrhovateľ splnil podmienky nároku na starobný dôchodok pred 01.01.2005 a starobný dôchodok mu bol priznaný pred týmto dátumom, ustanovenie § 273 ods. 5 zákona o sociálnom poistení sa na neho nevzťahuje. Podľa tohto ustanovenia poistenec, ktorý dovŕšil vek potrebný na nárok na starobný dôchodok pred 01.01.2004 a nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok do 31.12.2004 podľa predpisov účinných pred 01.01.2005 (§ 273 ods. 2), má nárok na starobný dôchodok podľa tohto zákona, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a dovŕšil vek najmenej 62 rokov. Nárok na starobný dôchodok vzniká najskôr od 01.01.2005. Vznik nároku na starobný dôchodok a jeho výplatu podľa zákona o sociálnom zabezpečení (zákon č. 100/1988 Zb.) vylučuje možnosť vzniku nároku na starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Takýto záver vyplýva z judikatúry Najvyššieho súdu SR, napr. z rozhodnutia, na ktoré sa odporkyňa odvolávala a ktoré bolo vydané v obdobnej veci sp. zn. 9So/129/2010 zo dňa 24.11.2011. Z uvedeného rozsudku, od ktorého súd sa nemá dôvod odchyliť vyplýva, že žiadosť o starobný dôchodok je možné posúdiť iba ako žiadosť o zvýšenie starobného dôchodku. Rozhodnúť o tejto žiadosti nie je v právomoci odporkyne, ktorá nerozhodovala o priznaní starobného dôchodku a tento starobný dôchodok ani navrhovateľovi nevypláca. Podľa názoru súdu je daná právomoc na rozhodnutie o tejto žiadosti Vojenskému úradu sociálneho zabezpečenia.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ včas odvolanie, v ktorom konštatuje, že celý život platil nemalé odvody do sociálnej poisťovne, odišiel do dôchodku až vo veku 61,5 roka, hoci mohol ukončiť vojenskú službu už vo veku 55 rokov. Ďalej prehlásil, že nikdy počas služobného pomeru mu nebol vyplácaný žiadny výsluhový dôchodok. Dôchodok, ktorý poberá mu priznal vojenský úrad a dodnes ho aj vypláca. Uvádza, že je starý a pre choroby indisponovaný. Žiada, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky prehodnotil rozsudok krajského súdu a rozhodol v jeho prospech.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody, ktoré navrhovateľ uvádza v odvolaní, považuje za neopodstatnené. Žiadosťou z 02.07.2013 navrhovateľ požiadal o priznanie starobného dôchodku, ktorý žiadal priznať od 05.04.1984. K žiadosti zároveň priložil rozhodnutie, z ktorého vyplýva, že od 01.11.1990 mu bol podľa § 164 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení priznaný starobný dôchodok. Z potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia z 15.08.2013 vyplýva, že starobný dôchodok, ktorý bol navrhovateľovi priznaný podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení bol od 01.05.1998 prevedený na výsluhový dôchodok podľa § 91 ods. 1 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov a tento sa od 01.07.2002 naďalej považuje za výsluhový dôchodok podľa § 125 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Je teda nesporné, že navrhovateľovi bol priznaný starobný dôchodok podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, ktorý mu naďalej patrí a za výsluhový dôchodok sa len považuje. Vznik nároku na starobný dôchodok a jeho výplatu podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení je okolnosťou, ktorá súčasne vylučuje možnosť vzniku nároku na starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 resp. § 273 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení neskorších predpisov alebo podľa § 26a zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení. Žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku je teda možno považovať len za žiadosť o zvýšenie sumy už priznaného a vyplácaného dôchodku, a to príslušným útvarom sociálneho zabezpečenia, ktorý starobný dôchodok priznal a vypláca. V tomto prípade Vojenským úradom sociálneho zabezpečenia. Navrhla preto, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý

rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 O.s.p. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250s prvá veta O.s.p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť. Rozhodol jednomyselne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 19.01.2016 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu, preto primárne, v medziach odvolania, preskúmal Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 05.04.1984 podľa zákona o sociálnom zabezpečení.

Najvyšší súd sa s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu, konštatuje správnosť dôvodov, na základe ktorých krajský súd rozhodol a pre zdôraznenie správnosti rozsudku doplnia ďalšie dôvody.

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľovi bol priznaný starobný dôchodok podľa piatej časti zákona o sociálnom zabezpečení, ktorý bol od 01.05.1998 prevedený na výsluhový dôchodok podľa § 91 ods. 1 zákona č. 114/1998 Z. z. a tento sa od 01.07.2002 považuje naďalej za výsluhový dôchodok podľa § 125 ods. 13 zákona č. 328/2002 Z. z. V dávkovom spise sa nachádza rozhodnutie o priznaní starobného dôchodku navrhovateľovi zo dňa 27.11.1990. Starobný dôchodok bol navrhovateľovi priznaný podľa § 164 zákona o sociálnom zabezpečení od 01.11.1990. Pre výmeru dôchodku bola zhodnotená doba 71 rokov osem mesiacov, z toho 71 rokov ukončených v I. kategórii. Pre zvýšenie dôchodku za ďalšie zamestnanie po vzniku nároku bola započítaná doba od 05.04.1984 do 31.10.1986. V dávkovom spise sa ďalej nachádza prepúšťací list navrhovateľa plk. vo výslužbe, podľa § 51 vládneho nariadenia č. 21/1958 Zb. Z prepúšťacieho listu vyplýva, že navrhovateľ vykonal základnú vojenskú službu od 01.10.1947 do 30.09.1949 a vojakom z povolania bol v období od 01.10.1949 do 31.10.1990.

Starobný dôchodok bol navrhovateľovi priznaný a je vyplácaný Odborom sociálneho zabezpečenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia. Keďže odporkyňa nerozhodovala o priznaní starobného dôchodku a tento dôchodok navrhovateľovi ani nevypláca, nie je daná jej právomoc rozhodnúť ani o zvýšení starobného dôchodku za ďalšie doby zamestnania.

Odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnúť o nároku navrhovateľa na zvýšenie starobného dôchodku za nezhodnotenú dobu zamestnania pred vznikom nároku na starobný dôchodok a za dobu zamestnania po vzniku nároku na tento dôchodok (považovaný za výsluhový dôchodok) je daná právomoc Odboru sociálneho zabezpečenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia.

Vzhľadom na uvedené nie je opodstatnená požiadavka navrhovateľa uložiť odporkyni povinnosť vyčíslieť jeho starobný dôchodok, keďže odporkyňa mu ho priznávať nebude, a zvyšné odpracované roky, ktoré neboli zohľadnené pri výpočte starobného dôchodku, mu budú zhodnotené jeho zvýšením, o ktorom

rozhodne príslušný Odbor sociálneho zabezpečenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia.

Tento záver potvrdzuje aj ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu napr. rozhodnutia sp. zn. 9So/41/2008, 9So/43/2011, 9So/190/2011, pričom rozsudok NS SR sp. zn. 9So/134/2010 zo dňa 24.11.2011 bol správnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky schválený a bol uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

Na základe uvedeného najvyšší súd rozhodol podľa § 219 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 druhá veta O.s.p. tak, že rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Sd/76/2013-33 zo dňa 08.04.2014 potvrdil ako vecne správny.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo navrhovateľ v konaní nebol úspešný a odporkyňa nárok na náhradu trov konania nemá.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.